

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI  
OLIIY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**JIZZAX DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI**

**PEDAGOGIK OLIIY TA‘LIM MUASSASALARIDA TA‘LIM JARAYONINI  
TASHKIL ETISHDA AMALIYOT BILAN UZVIYLIGINI TA‘MINLASH  
MASALALARI**

**Respublika miqyosidagi ilmiy va ilmiy-texnik konferensiya  
2024-yil, 15-oktyabr**

**Republic-wide scientific and scientific-technical conference  
ISSUES OF ENSURING INTEGRATION WITH PRACTICE IN  
ORGANIZING THE EDUCATIONAL PROCESS IN INSTITUTIONS OF  
PEDAGOGICAL HIGHER EDUCATION**

**October 15, 2024**

**1974 2024**  
**Республиканскую научно-техническую конференцию на тему  
«РОЛЬ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА  
ВЗАИМОСВЯЗИ С ПРАКТИКОЙ В ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ВЫСШИХ  
УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ»,  
которая состоится 15 октября 2024 года**

**JIZZAX – 2024**

## 4-ShO'BA. YANGI O'ZBEKISTONDA ZAMONAVIY OLIY TA'LIM TIZIMIDAGI MUHIM O'ZGARISHLAR VA YANGICHA YONDASHUVLAR

### OLIV TA'LIM MUASSASALARI TALABALARINING IMIJINI YARATISH IMKONIYATLARINI OCHIB BERISH

*Tursunov Diyor Sunnatovich*

*Jizzax davlat pedagogika universiteti*

*Maktab menejmenti kafedrasi mudiri, dotsent*

#### **Annotatsiya**

*Ushbu maqolada oliy ta'lim muassasalari talabalarining imijini yaratish bo'yicha nazariya va qarashlar haqida fikr yuritilib, imijni shakllantirish bo'yicha amaliy tavsiyalar taqdim etilgan.*

*Kalit so'z: oliy ta'lim, talabalar, imij, ta'lim jaryoni, ta'limdan tashqari, madaniyat, professionalizm, kreativlik.*

#### **Annotation**

*This article reflects on the theory and views on creating the image of students of higher education institutions, and presents practical recommendations on creating an image.*

*Key words: higher education, students, image, educational process, extracurricular, culture, professionalism, creativity.*

Ta'lim tizimida olib borilayotgan tub islohotlarning asosiy negizi yoshlarimizning intellektual salohiyatli etib tarbiyalash bilan birga shu yurt barqaror rivojlanishi uchun xizmat qiladigan yetuk pedagogik kadrlarni yetishtirib berishdan ham iboratdir.

O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyada xalqaro tajribalardan kelib chiqib, oliy ta'limning ilg'or standartlarini joriy etish, jumladan o'quv dasturlarida nazariy bilim olishga yo'naltirilgan ta'limdan amaliy ko'nikmalarni shakllantirishga yo'naltirilgan ta'lim tizimiga bosqichma-bosqich o'tish belgilab qo'yilgan.<sup>26</sup>

Talaba imijini yaratish bo'yicha bir nechta nazariya va qarashlar mavjud. Talaba imiji — bu talabaning o'zini qanday ko'rsatishi, jamiyatda qanday qabul qilinishi va o'z faoliyatida qanday muvaffaqiyatlarga erishishi bilan bog'liq. Quyidagi omillar talaba imidjini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega:

1. **O'z-o'zini anglash:** Talabalar o'z qobiliyatlari, kuchli va zaif tomonlarini bilishlari kerak. O'z-o'zini anglash orqali ular o'z maqsadlariga erishishda aniq yo'nalishni belgilashlari mumkin.

2. **Ta'lim va bilim:** Yaxshi bilimlar bazasi talabaning professional imidjini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Ta'lim jarayonida talabalar yangi bilimlarni egallash, amaliy tajribani oshirish va mutaxassislik sohasida chuqur bilim olishlari zarur.

3. **Ijtimoiy ko'nikmalar:** Talabalar uchun ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish juda muhimdir. Muloqot qilish, jamoada ishlash va liderlik qobiliyatlari talabaning ijtimoiy imidjini mustahkamlashi mumkin.

4. **Professionalizm:** Talabalar o'z kasbiga yoki sohasiga oid professional me'yorlarga amal qilishlari kerak. Ular ish joyida yoki amaliyotda professional tarzda harakat qilishni o'rganishlari zarur.

5. **Brend yaratish:** Talabalar shaxsiy brendlarini yaratishi mumkin, bu esa ularning professional hayotidagi muvaffaqiyatlarini oshiradi. Bu brend ularning qobiliyatlari, tajribalari va qadriyatlarini aks ettirishi lozim.

<sup>26</sup> Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 8 октябрдаги “Ўзбекистон Республикаси Олий таълим тизimini 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида” ПФ-5847-сон фармони <https://lex.uz/docs/4545884>

6. **Internet va ijtimoiy tarmoqlar:** Zamonaviy talabalar uchun internetdagi mavjudlik ham juda muhimdir. Ijtimoiy tarmoqlarda faol bo'lish, professional tarmoqlarni rivojlantirish (masalan, LinkedIn) talabaning imijini yanada kuchaytiradi.

7. **Tarmoq qurish (networking):** Tarmoq qurish orqali talabalar yangi imkoniyatlarni kashf etishi, mutaxassislardan maslahat olishlari va kelajakdagi ish beruvchilar bilan tanishishi mumkin.

Bu omillarni hisobga olgan holda, talabalar o'z imidjlarini samarali ravishda yaratib, kelajakdagi muvaffaqiyatlariga yo'l ochadilar.

Talaba imidjini yaratishda bir qancha to'siqlar va muammolar yuzaga kelishi mumkin. Quyida ushbu muammolarni ko'rib chiqamiz:

1. O'z-o'zini anglash: Talabalar o'z shaxsiy brendlarini yaratishdan oldin, o'z qobiliyatlari, qiziqishlari va maqsadlarini aniqlashda qiynalishlari mumkin. O'ziga xosligini tushunmaslik imijni shakllantirishga to'sqinlik qiladi.

2. Mavjud resurslarning yetishmasligi: Talabalar ko'pincha moliyaviy cheklovlar, vaqtning kamligi yoki kerakli bilim va ko'nikmalarning yo'qligi kabi muammolarga duch kelishadi.

3. Axborot oqimi: Bugungi kunda ijtimoiy tarmoqlar va internet orqali tarqatiladigan axborot juda ko'p. Bu talabalarni chalg'itishi va o'z imijini yaratishda noaniqlik tug'dirishi mumkin.

4. Raqobat: Talabalar orasida raqobat kuchaymoqda, bu esa har bir talabaning o'z imijini yaratishini qiyinlashtiradi. Boshqalar bilan farqlanish uchun noyob strategiyalarni ishlab chiqish zarur.

5. Tashqi ta'sirlar: Ota-onalar, do'stlar yoki o'qituvchilar kabi atrof-muhitdagi insonlarning fikrlari talabalar uchun juda muhim bo'lishi mumkin. Salbiy fikrlar yoki kutishlar ularning ishonchini kamaytirishi mumkin.

6. Xato qilishdan qo'rqish: Talabalar yangi narsalarni sinab ko'rishda yoki o'zlarini ifoda etishda xato qilishdan qo'rqishlari mumkin, bu esa ularni rivojlanishga to'sqinlik qiladi.

7. Kengaytirilgan imkoniyatlar yo'qligi: Ba'zi talabalarda malaka oshirish va tajriba orttirish imkoniyatlari cheklangan bo'lishi mumkin, bu esa ularning professional imidjini shakllantirishga salbiy ta'sir qiladi.

Bularning barchasi talaba imijini yaratishda e'tiborga olinishi kerak bo'lgan omillardir. Har bir talaba o'ziga xos strategiyalar ishlab chiqib, yuqoridagi to'siqlarni engishga harakat qilishi lozim.

Talaba imijini yaratish bo'yicha bir qancha trening va mashg'ulotlar mavjud bo'lib o'ziga xos xususiyatlarga ega. Ushbu trening talabalarda ijobiy va salbiy sifatlarni aniqlash, ijobiy sifatlarni rivojlantirishga oid ko'rsatmalar beriladi.

Shu asosda Zmanovskaya metodi bo'yicha imijni baholash metodikasini ko'rib chiqamiz.

#### Imijni baholash

##### (Ye.V. Zmanovskoy metodikasi bo'yicha)

Sifat	3	2	1	0	-1	-2	-3	Sifat
Faol								Passiv
E' tiborli								Befarq
Ishonch uyg'otadi								Ishonchsizlikni keltirib chiqaradi
Mehribon								Agressiv
Tabiiy								Sun'iy
Ishonchli								Ishonchsiz
Muloqotga kirishuvchan								Yopiq
Tashkilotchi								Uyushmagan
Optimist								Pessimist
Qo'llab-quvatlovchi								Tanqidchi
Tushunarli								Tushunarsiz
Mustaqil								Qaram

Kuchli								Zaif
Qat'iyatli								Qo'rqoq
Xushmuomala								Axloqsiz
Talabchan								Yumshoq
Muvofiq								Qaysar
Adolatli								Vijdonsiz
Yorqin								Bo'g'iq

Ko'rsatmalar: o'zingizni 19 ta sifat bo'yicha baholashga harakat qiling, har bir qatorda ushbu mezonning chap yoki o'ng qutbga shaxsiy yaqinligingiz darajasiga mos keladigan nuqta yoki belgi qo'ying.

Olingan nuqtalarni chiziq bilan bog'lash orqali siz o'z-o'zini idrok etish profiliga ega bo'lasiz. Shuningdek, barcha baholashlar uchun o'rtacha ballni hisoblash kerak. Agar u "0" va "+3" orasida bo'lsa, unda siz o'zingizni ijobiy his qilasiz. Agar o'rtacha ball noldan past bo'lsa, o'zingizni his qilishni to'g'rilash uchun psixologik yordam kerak, chunki o'zingizga bo'lgan munosabat atrofigizdagilarga osonlikcha uzatiladi.

Talaba imijini yaratishda quyidagi taklif va tavsiyalarni hisobga olish mumkin:

Talaba o'z qobiliyatlari, kuchli va zaif tomonlarini aniqlashi lozim. O'zining maqsadlari va kelajakdagi rejalari haqida aniq tasavvurga ega bo'lishi zarur. O'qish jarayonida yuqori natijalarga erishish, yangi bilimlar olish va malakalarni rivojlantirish orqali o'z imijini mustahkamlash. Maxsus kurslar, seminarlarda qatnashish yoki onlayn ta'lim platformalaridan foydalanish foydali.

Ijtimoiy tarmoqlarda professional profilini yaratish va uni muntazam ravishda yangilash. Boshqa talabalar, professorlar va mutaxassislar bilan aloqalar o'rnatishga harakat qilish. Konferentsiyalar, ko'rgazmalar yoki boshqa tadbirlarda faol ishtirok etish.

Loyihalar yoki tadbirlar orqali ijodkorlik ko'rsatish. Fikr-mulohazalarni tinglash. Boshqalar fikrlarini e'tiborga olish va kerak bo'lganda o'zgarishga tayyor bo'lish muhimdir.

Talaba sifatida rasmiy tadbirlarda mos kiyinish orqali professional imij yaratish.

Har doim ijobiy fikrda bo'lish hamda muammolarni hal qilishga intilish.

Har qanday muvaffaqiyatli imij sifatli bilimlar, tajribalar va aloqalarga asoslanadi, shuning uchun ularni rivojlantirishga e'tibor berish.

Bu tavsiyalar talabalarga o'z imijini yaratishda yordam beradi va kelajakda professional muvaffaqiyatga erishishda katta ahamiyatga ega bo'ladi.

Talaba imijining yaratilishi murakkab jarayon bo'lib, u turli omillar tomonidan boshqariladi va har doim o'zgarib turadi. Har bir davr va joyda bu imidjning qanday namoyon bo'lishi farq qiladi, lekin umumiy maqsad — zamonaviy yoshlarni rivojlantirish va ularga ijtimoiy hayotda faol ishtirok etishga yordam berishdir.

#### **Foydalanilgan adabiyotlar:**

1. Gavrilova, O. V. (2018). Imijologiya: Imijni shakllantirish asoslari. Moskva: Prospekt.
2. Tajik, S. A. (2019). Yoshlar imijini rivojlantirishda madaniyat va kreativlik. Toshkent: Sharq NMAK.
3. Nazarov, R. K. (2020). Oliy ta'lim tizimida professionalizm va imij yaratish masalalari. Toshkent: Fan va texnologiya.
4. Bekmurodov, N. M. (2021). Oliy ta'lim muassasalarida innovatsion ta'lim va imijni shakllantirish. Toshkent: Innovatsiya va rivojlanish.
5. Smith, J. D (2017). Higher Education and Image Management: Strategies for Success. London: Routledge.

## YANGI O‘ZBEKISTONDA OLIY TA’LIM TIZIMIGA INNOVATSION YONDASHUVNING STRATEGIK AHAMIYATI

*Alibekov Davron Abdurakibovich*

*O‘zMU Jizzax filiali Oila psixologiyasi kafedrasi dotsenti*

### **Annotatsiya:**

*Ushbu maqolada oliy ta’lim tizimida innovatsion yondashuv innovatsion faoliyat, innovatsion salohiyat, innovatsion infrastruktura, va modernizatsiyasiga asoslangan strategik ahamiyatining nazariy jihatlari haqida so‘z yuritiladi.*

**Kalit so‘zlar:** *innovatsion, modernizatsiya, ta’lim, faoliyat, salohiyat, infrastruktura, yondashuv, strategiya, tendensiya, globallashuv, texnologiya, jamiyat, tafakkur.*

### **Abstract:**

*This article discusses the theoretical aspects of the strategic importance of the innovative approach in the educational system based on innovative activity, innovative potential, innovative infrastructure, and modernization.*

**Key words:** *innovative, modernization, education, activity, capacity, infrastructure, approach, strategy, trend, globalization, technology, society, thinking.*

Bugungi kunda ta’lim tizimiga qaratilayotgan e’tibor, amalga oshirilayotgan islohatlar negizida davlatni va jamiyatni rivojlantirish masalasi yotadi. Chunki, ta’lim tizimini rivojlantirmay turib jamiyatni o‘zgartirish qiyin jarayon hisoblanadi. Shuning uchun ham Respublikamizda ushbu sohaga oid bir qator me’yoriy xujjatlar qabul qilinmoqda. Jumladan, oliy ta’lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi ta’lim tizimini rivojlantirishning strategik maqsadlaridan hisoblanadi.

Uzoq istiqboldagi maqsadli vazifalardan kelib chiqib, oliy ta’lim tizimini rivojlantirish quyidagi ustuvor yo‘nalishlar asosida amalga oshiriladi:

- oliy ta’lim bilan qamrovni kengaytirish, oliy ma’lumotli mutaxassislar tayyorlash sifatini oshirish;
- ta’lim jarayoniga raqamli texnologiyalar va zamonaviy usullarni joriy etish;
- oliy ta’lim muassasalarida ilmiy-tadqiqot ishlari natijadorligini oshirish, yoshlarni ilmiy faoliyatga keng jalb etish, ilm-fanning innovatsion infratuzilmasini shakllantirish;
- ma’naviy-ma’rifiy va tarbiyaviy ishlar ta’sirchanligini oshirish;
- yuqori malakali mutaxassislar tayyorlash jarayoniga kadrlar buyurtmachilarini faol jalb etish;
- oliy ta’lim muassasalarining moliyaviy mustaqilligi va barqarorligini ta’minlash, moddiy-texnik ta’minotini mustahkamlash;
- oliy ta’lim muassasalarini tizimli rivojlantirish va boshqaruv faoliyatini takomillashtirish;
- korrupsiyaga qarshi kurashish, shaffoflikni ta’minlashning ta’sirchan mexanizmlarini joriy etish;
- oliy ta’lim tizimining investitsiyaviy jozibadorligini oshirish, xalqaro miqyosda tanilishi va raqobatbardoshligini ta’minlash [1].

Oliy ta’lim tizimini innovatsion rivojlantirish jarayoni o‘zida ijtimoiy rivojlanishning sifat bosqichiga olib chiqadigan, o‘ziga xos ijobiy o‘zgarishlar va yangilanishlarni vujudga keltiradigan murakkab, bir butun va dinamik faoliyatini qamrab oladi. Ta’limdagi innovatsion o‘zgarishlar – bu tizimli yangicha texnologiyalar, axborotlashtirish va yangiliklarni yaratish va joriy etish, tizimni modernizatsiya qilish va yangilashga qaratilgan jarayonlar orqali inson salohiyatini yuksaltirish va pirovardida jamiyat sohalarida muhim sifatli o‘zgarishlar yasash demakdir.

Shuningdek, oliy ta’limda innovatsion o‘zgarishlar uning barcha tizimlari faoliyatida ish jarayonini yangicha asoslar bilan o‘zgartirish orqali keng qamrovli modernizatsiya qilishdir. Bu jarayonda oliy ta’lim tizimi faoliyatining samaradorligi oshadi, pirovardida oliy ta’lim sohasi yangi rivojlanish bosqichiga o‘tib, jamiyat taraqqiyotiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Bu tendensiya bugungi globallashuv bilan bog‘liq raqobatga asoslangan sharoitda davrida jamiyat hayotining barcha tizimlari bilan aloqador holda kunda ta’limning barcha sohalarini modernizatsiya qilish va innovatsion rivojlantirishga katta ehtiyoj hosil qilmoqda.